
August 2021

Kommunernes registrering af afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3 og 4

2. halvår 2020

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-407-5

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING OG BAGGRUND	4
KAPITEL 1 KOMMUNERNES REGISTRERING	6
§ 64, stk. 3: Fuldbordelse af ændring af anbringelsessted med politiets bistand	7
§ 64, stk. 4: Adgang til forældremyndighedsindehaveres hjem	9
KAPITEL 2 METODE	12

Indledning og baggrund

Formål

Med lov nr. 136 af 25. februar 2020 blev servicelovens § 64 ændret. Ændringen betyder, at kommunerne fra 1. juli 2020 løbende skal registrere og indberette afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, hvis politiet har bistået kommunen, og afgørelser efter § 64, stk. 4, til Ankestyrelsen. Pligten hertil trådte i kraft den 1. juli 2020.

Helt konkret skal kommunerne indberette:

- afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, om fuldbyrdelse af afgørelse om ændring af anbringelsessted, men alene de sager, hvor politiet bistår kommunen,
- alle afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse mod behørig legitimation.

Det er fastsat i servicelovens § 64, stk. 7 og 8, at det er Ankestyrelsens opgave at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årlig rapport på baggrund heraf. Denne rapport indeholder kommunernes registreringer af de pågældende afgørelser i perioden 1. juli 2020 til og med 31. december 2020.

Sammenfatning

Kommunerne har i perioden 1. juli til 31. december 2020 registreret to afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3, hvor politiet har bistået kommunen med fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted og 14 afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 4, hvor kommunen har haft adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse.

Baggrund

På baggrund af kommunernes forpligtigelse til løbende at registrere afgørelser efter servicelovens § 64, stk. 3 og 4, har Social- og Ældreministeriet bedt Ankestyrelsen udvikle et registreringsskema til kommunerne til indberetning af afgørelser om adgang (uden retskendelse) til forældremyndighedsindehavers bolig (§ 64, stk. 4) eller – med politiets bistand – til et anbringelsessted (§ 64, stk. 3).

Med lovændringen blev § 64 i serviceloven ændret med indsættelsen af et nyt stk. 3 fra den 1. juli 2020, som giver kommunerne adgang til et anbringelsessted for at eftersøge eller medtage et barn eller ung. Det tidligere stk. 3 (inden lovændringen, der trådte i kraft 1. juli 2020), som omhandlede kommunernes adgang til forældremyndighedsindehavers bolig

uden retskendelse, blev dermed til stk. 4 og indgår stadig i registreringen.

Registreringsforpligtigelsen for kommunerne er ikke ny men har hidtil kun omfattet registreringen af afgørelser vedrørende § 64, stk. 3 (nu § 64, stk. 4).

§

Paragraffer i servicelovens § 64 med relevans for registreringsforpligtigelsen

§ 64, stk. 3:

»Stk. 3. Kommunen har mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til et anbringelsessted efter § 66, stk. 1, for at eftersøge og medtage et barn eller en ung med henblik på at fuldbyrde en afgørelse efter § 69, stk. 3, eller efter § 24, stk. 1, jf. § 14, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.«

§ 64, stk. 4:

»Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, at kommunen mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til forældremyndighedens indehavers bolig og rum, når

- 1) adgangen til hjemmet sker som led i den børnefaglige undersøgelse efter § 50 eller den ungefaglige undersøgelse efter § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og må anses som nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling og
- 2) forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre lempelige foranstaltninger.«

§ 64, stk. 5:

»Politiet yder bistand til kommunen ved udøvelsen af beføjelser efter stk. 2-4. Social- og indenrigsministeren fastsætter efter aftale med justitsministeren nærmere regler i en bekendtgørelse om politiets bistand til kommunen.«

§ 64, stk. 7:

»Fuldbyrdelse af en afgørelse, jf. stk. 3, hvor politiet yder bistand til kommunen efter stk. 5, skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

§ 64, stk. 8:

»Stk. 8. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 4 skal registreres og indberettes af kommunen til Ankestyrelsen. Der udarbejdes årligt en rapport over anvendelsen af bestemmelsen.«

KAPITEL 1

Kommunernes registrering

Ankestyrelsen har ansvar for at indsamle kommunernes registreringer og udarbejde en årligt rapport over anvendelsen af bestemmelsen. Ved denne afrapportering beror registreringsperioden på et halvt år, da registreringsforpligtigheden først var gældende fra den 1. juli 2020. Fremover beror afrapporteringen af kommunernes anvendelse af bestemmelsen på et helt kalenderår.

Kommunernes registrering af afgørelser giver et overblik over, hvor hyppigt kommunerne benytter sig af bestemmelserne i § 64, stk. 3 og 4. Tabel 1 viser registreringerne fra kommunerne fra 1. juli 2020 til og med 31. december 2020. Som det fremgår af tabellen, så har kommunerne oftere benyttet sig af muligheden for at få adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden retskendelse (§ 64, stk. 4) end af politiets bistand til fuldbyrdelse af ændring af anbringelsessted (§ 64, stk. 3).

TABEL 1 OVERSIGT OVER KOMMUNERNES REGISTRERING AF AFGØRELSE EFTER § 64, STK. 3 (MED POLITIETS BISTAND) OG § 64, STK. 4

Bestemmelse	Antal afgørelser
§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)	2
§ 64, stk. 4	14 ¹

Kilde: Kommunernes § 64, stk. 3 og 4-registreringer i perioden 1. juli 2020 – 31. december 2020. Ankestyrelsen 2021.

I den nedenstående boks ses en oversigt over de spørgsmål, der fremgår af registreringsskemaet. Udover alene at registrere afgørelsen skal kommunen også svare på en række opfølgende spørgsmål om episoden, hvor bestemmelsen kom i brug.

¹ Denne bestemmelse er i 2017 blevet anvendt 12 gange. I 2018 er bestemmelsen blevet anvendt 8 gange, mens den i 2019 er anvendt 21 gange.

OVERSIGT OVER SPØRGSMÅL I REGISTRERINGS- SKEMA TIL KOMMUNERNE

Grundoplysninger

- Kontaktoplysninger på indberetter
- Cpr. nr. til identifikation af barn/ung

§ 64, stk. 3 (med politiets bistand)

- Dato for afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Dato for effektivering af afgørelse om ændring af anbringelsessted
- Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?
- Årsagen til at politiet har bedt om politiets bistand
- Anbringelsessted på tidspunktet for flytningen
- Anbringelsessted umiddelbart efter flytningen
- Kommunens beskrivelse af, hvordan flytningen forløb
- Barnets eller den unges reaktion i situationen
- Barnets eller den unges oplevelse af politiets tilstedeværelse ved flytningen
- Uddyb eventuelt barnets oplevelse af situationen
- Uddyb eventuelt forældremyndighedsindehavers oplevelse af situationen

§ 64, stk. 4

- Dato for kommunens afgørelse
- Dato for effektivering af kommunens afgørelse
- Årsag til at kommunen har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehavers bolig uden retskendelse

Den nedenstående gennemgang af registreringerne fra kommunen er struktureret efter samme rækkefølge som spørgsmålene fremgår efter i registreringsskemaet.

§ 64, STK. 3: FULDBYRDELSE AF ÆNDRING AF ANBRINGELSESSTED MED POLITIETS BISTAND

I perioden 1. juli til 31. december 2020 har kommunerne registreret to episoder, hvor politiets bistand er benyttet til at fuldbyrde en ændring af anbringelsessted for et barn/ung (se tabel 1). De to episoder, som er fra forskellige kommuner, handlede i begge tilfælde om, at en ung i 15-16 års alderen skulle skifte fra at være anbragt på et opholdssted til en døgninstitution.

DEFINITION AF POLITIETS BISTAND

I registreringsskemaet er politiets bistand defineret således:

- Aktiv bistand: Politiet er fysisk til stede og interagerer fysisk og/eller verbalt
- Passiv bistand: Politiet er fysisk til stede, men interagerer *ikke* fysisk og/eller verbalt

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 3 og effektivering af afgørelsen (med politiets bistand)

I det ene tilfælde foregår effektiveringen af afgørelsen samme dag, som afgørelsen træffes. I det andet tilfælde går der knap en måned.

Har afgørelsen tidligere været forsøgt effektueret uden politiets bistand?

I ingen af tilfældene havde kommunen selv forsøgt at effektuere anbringelsen, inden at politiet blev involveret.

Årsagen til at kommunen har bedt om politiets bistand

Begge kommuner registrerer to udslagsgivende forhold for at kontakte politiet; højt konfliktniveau mellem den unge og kommunen/sagsbehandleren og udadreagerende adfærd hos den unge.

Anbringelsessted før og efter flytning

De to registrerede episoder, som er fra forskellige kommuner, handlede i begge tilfælde om, at en ung i 15-16 års alderen skulle skifte fra at være anbragt på et opholdssted til en døgninstitution.

Kommunernes beskrivelse af, hvordan flytningen forløb, samt barnets/den unges reaktion

I den ene kommune eskalerede konflikten undervejs, men politiet ydede alene passiv bistand. I registreringsskemaet er politiets passive bistand defineret som, at politiet er fysisk til stede, men ikke interagerer fysisk eller verbalt. Kommunerne skal registrere en situation, hvor politiet har været fysisk til stede for at bistå kommunen i fuldbyrdelse af ændringen af anbringelsessted *uanset* om denne bistand var aktiv eller passiv.

Kommunen har således formået at få den unge med, uden at politiet interagerede fysisk og/eller verbalt. Det er dog samtidig registreret, at den unge modsatte sig kommunens forsøg på at tage den unge med til et nyt anbringelsessted både verbalt og fysisk. Sagsbehandleren registrerer afsluttende, at den unge reagerede på politiets tilstedeværelse ved at være både vred og bange/ked af det.

I den anden kommune forløb situationen uden konflikter, og politiet ydede alene passiv bistand. Kommunen registrerer i skemaet, at den unge fulgte med kommunens repræsentant(er) uden den forventede konflikt. Den unge reagerede på politiets tilstedeværelse ved at være "uroilig, men glad."

§ 64, STK. 4: ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERES HJEM

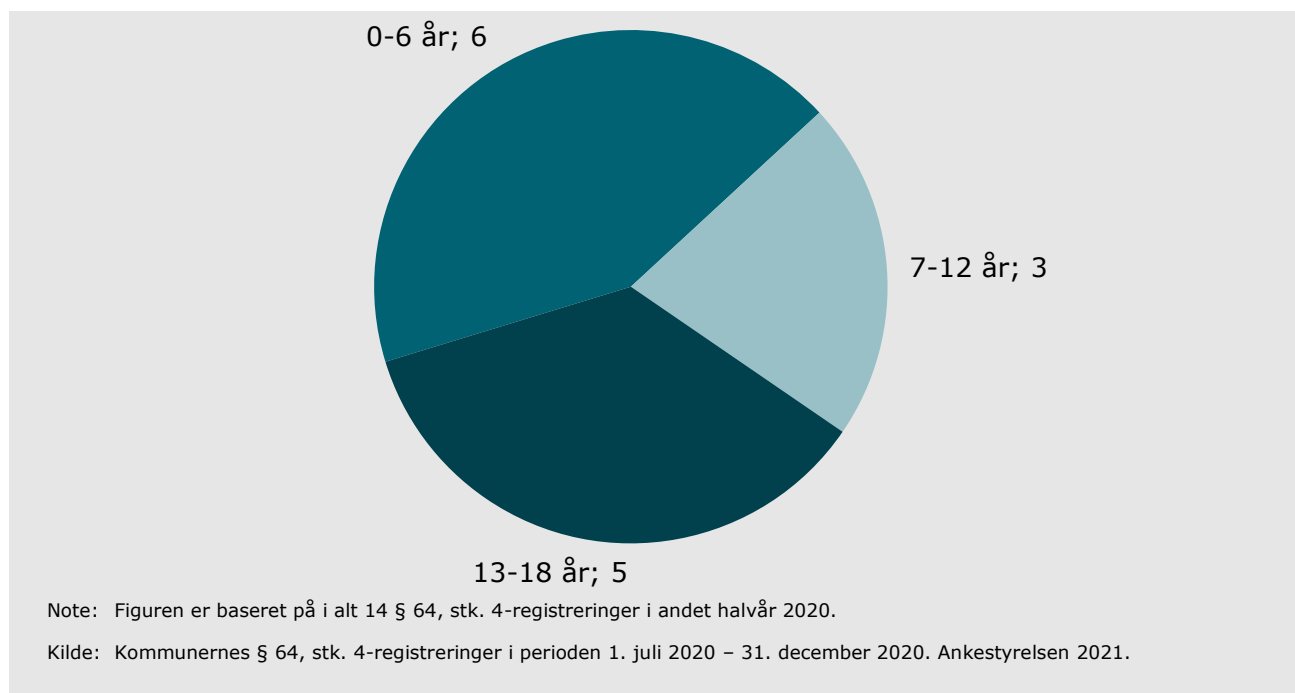
I perioden 1. juli til 31. december 2020 har kommunerne registreret 14 afgørelser om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavers hjem uden dennes tilladelse, i forbindelse med en børne-/ungefaglig undersøgelse.

Alder på barn/ung ved effektivering af § 64, stk. 4

I registreringerne har kommunerne angivet barnets/den unges alder.

Figur 1 viser, at der har været flest § 64, stk. 4-registreringer, hvor barnet var mellem 0-6 år (seks registreringer). Dernæst følger alderskategorien 13-18 år, hvor der er fem registreringer. Færrest registreringer har der været af børn i alderen 7-12 år (tre registreringer).

FIGUR 1 ALDER PÅ BØRN/UNGE VED EFFEKTERING AF SERVICELOVENS § 64, STK. 4

Tid mellem afgørelse efter § 64, stk. 4 og effektivering af afgørelsen

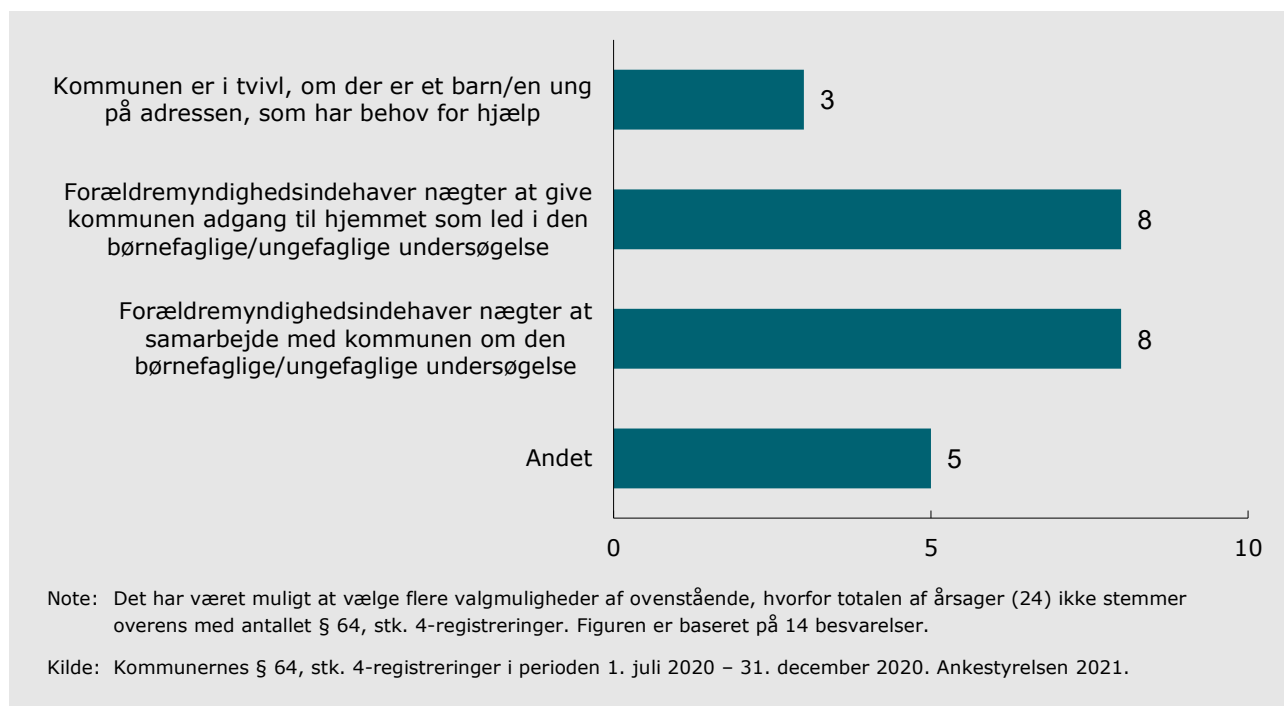
I 13 af de 14 registreringer om afgørelse efter § 64, stk. 4, foregår effektiveringen af afgørelsen samme dag, som afgørelsen træffes. I ét enkelt tilfælde er der gået tre dage mellem afgørelsen og effektiveringen.

Årsager til kommunernes brug af § 64, stk. 4

Som årsag til at have truffet afgørelse om at skaffe sig adgang til forældremyndighedsindehavernes hjem uden retskendelse, angives:

- At kommunen er i tvivl om, hvorvidt der befinder sig et barn/ung på adressen (tre tilfælde)
- At forældremyndighedsindehaver nægter kommunen adgang til hjemmet som led i den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (otte tilfælde)
- At forældremyndighedsindehaver nægter at samarbejde med kommunen om den børnefaglige/ungefaglige undersøgelse (otte tilfælde).

FIGUR 2 ÅRSAG TIL AT KOMMUNEN HAR TRUFFET AFGØRELSE OM ADGANG TIL FORÆLDREMYNDIGHEDSINDEHAVERENS BOLIG UDEN RETSKENDELSE

Årsager til at der er registreret "Andet" som anledning til § 64-afgørelse

Fem kommuner har angivet "andet" som årsag til, at de har truffet afgørelse om adgang til forældremyndighedsindehaverens bolig uden retskendelse. Kommunerne har mulighed for at uddybe. Af disse uddybninger fremgår:

- *"Bekymring for forælders evne til at varetage omsorgen for sig selv, sin graviditet og det kommende barn."*
- *"Forældremyndighedsindehaver nægter at lade kommunen se barnet i forbindelse med opfølgning på foranstaltning og*

vurdering af underretning samt genvurdering af indsatsen.”²

- *”Manglende respons på henvendelser til forældrene.”*
- *”Manglende respons på gentagne forsøg på kontakt.”*

² Denne ”andet”-kommentar går igen i to særskilte episoder i samme kommune.

Metode

For at registrere afgørelser efter § 64, stk. 3 (med politiets bistand) og § 64, stk. 4, skal kommunerne benytte en registreringsløsning, som varetages af Ankestyrelsen. Helt konkret skal kommunerne registrere afgørelsen umiddelbart efter at de har truffet og effektueret den.

Konstruktion af registreringsskema

Registreringsskemaet er udarbejdet af Ankestyrelsen og kvalitetssikret af Social- og Ældreministeriet. Inden registreringsskemaet blev taget endeligt i brug, blev det pilottestet af en række kommuner. Denne pilottest medførte nogle mindre rettelser, som blev tilføjet registreringsskemaet.

Skemaet er konstrueret med henblik på en hurtig besvarelse, og der er derfor lagt vægt på primært at benytte prædefinerede, lukkede kategorier, hvor respondenterne skal foretage en afkrydsning eller vælge fra en liste.

Spørgeskemaet består dog også af et antal fritekstfelter. Hvis respondenterne eksempelvis svarer "andet" i et spørgsmål, skal vedkommende efterfølgende uddybe dette svar.

SurveyXact-løsningen

Kommunerne benytter SurveyXact til at registrere afgørelser efter de pågældende paragraffer. Det foregår elektronisk ved hjælp af et link til SurveyXact, som alle kommuner og kontaktpersoner for anbringelsesstatistikken har fået tilsendt i forbindelse med lovændringen ikrafttrædelse 1. juli 2020. Når en sagsbehandler trykker på linket, bliver vedkommende ført til et spørgeskema, som indeholder et antal spørgsmål alt efter hvilken paragraf, der skal registreres.

Personen, der registrerer, skal først indtaste seks grundoplysninger, som eksempelvis kontaktoplysninger, barnets cpr.nr, etc. Herefter skal der besvares 11 yderligere spørgsmål, hvis man vil registrere en § 64, stk. 3-afgørelse og tre ekstra spørgsmål, hvis det er en § 64, stk. 4-afgørelse, der skal registreres.

SurveyXact har en databehandleraftale med Ankestyrelsen og løsningen er derfor sikker i forhold til at håndtere personfølsomme oplysninger.

Reminder til kommuner

Da den løbende registreringsforpligtigelse stadig er ny, er der i foråret 2021 udsendt en reminder til alle kommuner om at huske at registrere eventuelle afgørelser, der endnu ikke var blevet registreret.

I denne forbindelse er der også blevet oprettet en informationsside på Ankestyrelsens hjemmeside, hvorfra kommunerne kan få information om registreringsforpligtigelsen og få tilsendt et nyt link til indberetning, hvis der skulle være behov for det.

[Link til informationsside om registreringsforpligtigelsen på ast.dk](#)

Databehandling og validering

I forbindelse med registreringerne i SurveyXact har der været et antal ikke-gennemførte besvarelser. Det vil sige registreringsskemaer, som er blevet åbnet, og hvor visse spørgsmål er blevet besvaret, men ikke alle. I de tilfælde, hvor det har været muligt at identificere afsenderen på registreringen (hvor der er blevet indtastet en eller flere kontaktoplysninger), er der blevet fulgt skriftligt og/eller telefonisk op med den pågældende kommune. Det er udelukkende de validerede besvarelser, der indgår i denne opgørelse.